

JUSTIITSMINISTEERIUM

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
koda@koda.ee
Toom-Kooli 17
10130, Tallinn

Meie 06.07.2023

nr 7-1/2346

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutest äriühingute kestlikkuselase hoolsuskohustuse direktiivi (CSDDD) kohta

Justiitsministeerium andis aprillis 2023 huvigruppidele ülevaate Euroopa Komisjoni 23.02.2022 algatatud [äriühingute kestlikkuselase hoolsuskohustuse direktiivi](#)¹ (edaspidi ka CSDD direktiiv) menetlemise seisust. Kõnealusel kirjas viitasime Euroopa Parlamendi (edaspidi ka parlament) mustandraportile, milles kajastusid parlamendi algsed muudatusettepanekud CSDD direktiivi sisu kohta, ning palusime nende kohta huvigruppidele tagasisidet. Täname kõiki, kes direktiivi sätete kohta oma tagasiside esitasid.

Euroopa Parlament kiitis 1.06.2023 lõplikud muudatusettepanekud ametlikult heaks (s.t need osaliselt erinevad algselt mustandraportis sisaldunud ettepanekutest). Need on parlamendi kodulehel ka [avalikult kättesaadavad](#). Seega on nüüdseks olemas nii Euroopa Nõukogu kui ka Euroopa Parlamendi positsioon Euroopa Komisjoni esitatud CSDD direktiivi algatuse kohta. Juunis 2023 avati juba ka CSDD direktiivi teksti üle kolmepoolsete läbirääkimiste etapp, mille käigus toimuvad nii poliitilise kui ka tehnilise tasandi kohtumised mõlema eelnimetatud institutsiooni ja Euroopa Komisjoni esindajate vahel. Hetkel on nende kohtumiste peamiseks eesmärgiks üksteise positsioonidest arusaamine ja nende analüüsimine. Kõige suuremat erimeelsust tekitavate teemade osas jõutakse võimalike kompromissettepanekuteni tõenäoliselt sügisel 2023. Justiitsministeerium on hetkel kujundamas oma seisukohti Eesti jaoks kõige probleemsemate sätete kohta (mh huvigruppidele seni saadud sisendite põhjal), et valmistuda läbirääkimistel oma seisukohti kaitsma.

Anname infoks ka lühikese ülevaate olulisematest Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutest sätete kohta, millele Eesti on seni enim tähelepanu pööranud. Mitmeid Euroopa Parlamendi muudatusettepanekuid teemaga seotud ministeeriumites alles analüüsitakse. Ehkki täienduste seas võib leida ka Eesti jaoks vastuvõetavaid muudatusettepanekuid, on esialgse hinnangu põhjal mitmed parlamendi täiendused oluliselt detailsamad võrreldes direktiivi esialgse sõnastuse ning üldise lähenemisviisi tekstiga. Seetõttu tuleb arvestada, et kui parlamendi muudatusettepanekud peaks kolmepoolsete läbirääkimiste järel (kasvõi osaliselt) rakenduma, võib see direktiivi mitme sätte puhul tähendada esialgsest ning ka üldise lähenemisviisi sõnastusest oluliselt kaugemale mineva mõju reguleerimisele.

1. **Direktiivi kohaldamisala künniste alandamine (artikkel 2):** Euroopa Parlamendi muudatusettepanekut tutvustasime detailselt eelmises kaasamiskirjas. Parlamendis lõpphääletusele pandud dokumendis jäi vastav ettepanek samaks ning selle rakendamise korral langeks CSDD direktiivi Euroopa Liidu ettevõtjate kohaldamisala künnis oluliselt madalamale kui direktiivi algses sõnastuses ja ka üldises lähenemisviisis sätestatud künnis (500 töötajat ning 150 mln netokäive), hõlmates üldjoontes:
 - kõik üle 250 töötajaga ning üle 40 miljoni suuruse ülemaailmse netokäibega ettevõtted ja
 - ettevõtted, kes neid künniseid ei ületa, kuid kes on vähemalt 500 töötajaga ettevõtete grupi ematöötaja ja kelle ülemaailmne netokäive on üle 150 miljoni euro.

¹ Algatus Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiivi kehtestamiseks, mis käsitleb äriühingute kestlikkuselast hoolsuskohustust ja millega muudetakse direktiivi (EL) 2019/1937

Sealjuures loobub Euroopa Parlament põhikünnist mitteületavate ettevõtete puhul ka kõrge riskiga sektorite loetelu sätestamisest, kaotades seega ära ka erinevad künnised riskisektoritele. Direktiivi algses tekstis ning ka üldise lähenemisviisi tekstis on kõrge riskiga sektorite loetelu koos neile kohalduvate madalamate künnistega (250 töötajat ning 40 mln netokäive teatavate lisatingimustega).

2. **Finantsasutuste kuulumine direktiivi kohaldamisalasse (artikkel 3 punkt a (iv)):** Euroopa Parlamendi ettepanekute kohaselt jääks CSDD direktiivi kohaldamisalast finantsasutustena välja sotsiaalkindlustussüsteemi osaks olevad pensioniinstituutsioonid, AIFM-ide poolt juhitud AIF-d ja UCITS-d. Samas lisanduks parlamendi ettepanekutega finantsasutuste loetellu investeerimisettevõtte (*investee company*), institutsionaalne investor (*institutional investor*) ja varahaldur (*asset manager*). Võrdluseks, CSDD direktiivi algse teksti kohaselt hõlmab kohaldamisala kõiki finantsasutusi, kuid üldise lähenemisviisi tekstis on liikmesriikidele jäetud sisuliselt otsustusõigus, kas direktiivi finantsasutustele kohaldada või mitte.
3. **Hoolsuskohustuse kohaldamine väärtusahelale (artikkel 3 punkt g):** Euroopa Parlamendi muudatusettepaneku kohaselt jääks väärtusahela mõiste määratlus üldjoontes sarnaseks direktiivi esialgses sõnastuses kirjeldatud ulatusega. See tähendab, et hoolsuskohustust hakatakse kohaldama ettevõtte kõikidele ülemise (*upstream*) ja alumise (*downstream*) koostõõhela äripartneritele. Parlamendi sõnastatud väärtusahela alumisest osast välistatakse eratarbijate poolne jäätmekäitluse osa ning finantsasutuste väärtusahel ei hõlmaks majapidamisi, füüsilisi isikuid ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtteid. Üldises lähenemisviisis sai väärtusahela mõiste asemel kasutatud tegevuste ahela kontseptsiooni, mis erineb eelkõige selle poolest, et tegevusahela alumisest osast on lisaks eratarbijate jäätmekäitlusele välja jäetud ka ekspordikontrollile alluvate kaupade käitlemine (turustamine, transport, ladustamine ja jäätmekäitlus) ning täpsustatud on finantsasutusi puudutavat väärtusahelat.
4. **Tsiviilvastutuse mehhanismi kehtestamine (artikkel 22):** Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutega on tsiviilvastutuse regulatsiooni lisatud mitmeid (mh tsiviilkohtumenetlust puudutavaid) täiendusi. Võrreldes direktiivi algse tekstiga on regulatsiooni täiendatud näiteks kahjunõude esitamise aegumistähtajaga (10 aastat) ning kodanikuühiskonna kollektiivhagi esitamise võimalusega, samuti on laiendatud kahju hüvitamise kohustust (nt kahju tekitanud tütarettevõtte likvideerimisel langeks kahju hüvitamise kohustus emaettevõttele). Neid küsimusi ei ole reguleeritud ei algses ettepanekus ega ka üldises lähenemisviisis.
5. **Äriühingu juhtidele hoolsuskohustuse kehtestamine (artikkel 25):** Euroopa Parlamendi muudatusettepanekute kohaselt jääks direktiivi alles säte, millega kehtestatakse lisaks äriühingu hoolsuskohustusele eraldi hoolsuskohustus ka äriühingu juhtidele. Üldises lähenemisviisis on nimetatud säte kustutatud, kuivõrd mitmete liikmesriikide (sh Eesti) hinnangul läheb see vastuollu ühinguõiguse üldise loogikaga, mille kohaselt äriühingule kehtivate kohustuste täitmise tagab äriühingu juhtkond, ilma et neile tuleks samasugune kohustus eraldi kehtestada.
6. **Hoolsuskohustuste sisustamine rahvusvaheliste instrumentide kaudu (direktiivi lisa):** Esialgse hinnangu järgi on parlament muuhulgas täiendanud direktiivi lisa mitme rahvusvahelise instrumendiga või jätnud mõne rahvusvahelise instrumendi alles, mis üldises lähenemisviisis on kustutatud. Samas osad neist ei ole kõigi Euroopa Liidu liikmesriikide poolt ratifitseeritud, mis oli meie arusaama kohaselt üks läbivatest tingimusest üldises lähenemisviisis vastava nimekirja kokkuleppimisel.

Kokkuvõtteks märgime, et CSDD direktiivi sätete lõplikku sõnastust ei ole praeguses olukorras jätkuvalt võimalik prognoosida. Samuti on direktiivi eelnõu seni tekitanud mõlemas institutsioonis palju vaidlusi ja eriarvamusi, mistõttu on ka läbirääkimiste kulgu väga keeruline ennustada.

Juhul kui huvigruppidel on lisaks juba esitatud märkustele veel täiendavaid seisukohti ja ettepanekuid Euroopa Parlamendi poolt CSDD direktiivi sätete kohta tehtud muudatusettepanekute osas, ootame tagasisidet hiljemalt 25.08.2023. Tagasiside palume saata

Justiitsministeeriumi e-posti aadressile info@just.ee ning koopiana õiguspoliitika osakonna nõuniku Kadi Karuse e-posti aadressile kadi.karus@just.ee.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heddi Lutterus
Asekantsler

Lisaadressaadid:

Eesti Advokatuur
EASi ja Kredexi ühendasutus
Eesti Tööandjate Keskliit
Estwatch MTÜ
MTÜ Roheline Liikumine
MTÜ Vastutustundliku Ettevõtluse Foorum
Eesti Ametiühingute Keskliit
Teenusmajanduse Koda
Eesti Pangaliit
Eesti Keskkonnajuhtimise Assotsiatsioon
Eesti Masinatööstuse Liit
Eesti Elektritööstuse Liit
Eesti Metsa- ja Puidutööstuse Liit
Eesti Keemiatööstuse Liit
Toiduliit
Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liit
Eesti Betooniühing
Eesti Plastitööstuse Liit
Eesti Mööblitootjate Liit
Eesti Rõiva- ja Tekstiiliit
Eesti Kaitsetööstus
MTÜ Arengukoostöö Ümarlaud

Kadi Karus
Kadi.Karus@just.ee